

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2009. gada 14. maijā *

Lieta C-34/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale ordinario di Padova* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 23. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 28. janvārī, tiesvedībā

Azienda Agricola Disarò Antonio u.c.

pret

Cooperativa Milka 2000 Soc. coop. arl,

piedaloties

Azienda Agricola De Agostini Lorenzo.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthe*], E. Levits un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre L. Hjulēta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 15. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Azienda Agricola Disarò Antonio* u.c. vārdā — P. Kjarelli [*P. Chiarelli*] un A. Čimino [*A. Cimino*], *avvocati*,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Cerepa-Lakombe [*H. Tserepa-Lacombe*] un D. Nardi [*D. Nardi*], pārstāvji,

- Eiropas Savienības Padomes vārdā — M. Mūrs [*M. Moore*], A. Vitro [*A. Vitro*] un Dž. Kastellans [*G. Castellan*], pārstāvji,

— noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2009. gada 3. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2003. gada 29. septembra Regulas (EK) Nr. 1788/2003, ar ko nosaka maksājumu piena un piena produktu nozarē (OV L 270, 123. lpp.), spēkā esamību, to aplūkojot saistībā ar EKL 33. panta 1. punktā uzskaitītajiem kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, kā arī nediskriminācijas un samērīguma principiem.

- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā, kuras ietvaros sabiedrības *Azienda Agricola Disarò Antonio* u.c. (turpmāk tekstā — “prasītājas pamata lietā”) vēršas pret *Cooperativa Milka 2000 Soc. coop. arl* (turpmāk tekstā — “*Cooperativa Milka*”) par parāda saistībā ar maksājumu, kas minētajām sabiedrībām ir jāmaksā par 1995./1996.–2003./2004. un turpmākajiem piena gadiem, apstrīdēšanu.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Ņemot vērā piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību piena produktu nozarē, ar Padomes 1984. gada 31. marta Regulu (EEK) Nr. 856/84, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 90, 10. lpp.), minētajā nozarē tika ieviesta maksājuma, kas ir jāmaksā par nosakāmo references daudzumu pārsniedzošajiem piena daudzumiem, sistēma.

- 4 Šīs sistēmas darbības sākums ir 1984. gada 2. aprīlis. Tā tikusi vairākas reizes pagarināta; pēdējais pagarinājums līdz 2015. gada 31. martam ticis veikts ar Regulu Nr. 1788/2003.
- 5 Saskaņā ar minētās regulas trešo apsvērumu maksājuma sistēmas galvenais mērķis būtībā ir samazināt piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību piena un piena produktu tirgū un šā iemesla dēļ radušos strukturālos pārpalikumus.
- 6 Regulas Nr. 1788/2003 piektajā apsvērumā it īpaši ir noteikts, ka ražotāji attiecībā pret dalībvalsti ir atbildīgi par savas iemaksas veikšanu attiecīgā maksājuma samaksai jau sakarā ar to, ka tie pārsnieguši savu pieejamo daudzumu.
- 7 No šīs regulas divdesmit otrā apsvēruma izriet, ka galvenais minētā maksājuma mērķis ir noregulēt un stabilizēt piena produktu tirgu, no kā izriet, ka no minētā maksājuma radušies ieņēmumi ir izmantojami piena nozares izdevumu finansēšanai.
- 8 Minētās regulas 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās I pielikumā katrai dalībvalstij ir noteikts ikgadējais valsts references daudzums. Šī panta 3. punktā ir paredzēts, ka norādītie daudzumi var tikt pārskatīti, ņemot vērā vispārējo stāvokli tirgū un īpašos konkrētās dalībvalstis pastāvošos apstākļus.
- 9 Kopā piemērojot Regulas Nr. 1788/2003 1. panta 2. punkta un 6. panta noteikumus, piena ražotājiem ir piešķirami individuālie references daudzumi, kuru kopsumma nepārsniedz valsts references daudzumu. Ja valsts references daudzums ir pārsniegts, saskaņā ar minētās regulas 3. panta 1. punktu attiecīgajai dalībvalstij ir jāsamaksā Eiropas Kopienai maksājums, kura summa ir atkarīga no šīs pārsniegšanas apmēra.

- 10 Atbilstoši Regulas Nr. 1788/2003 4. panta 1. punktam — norādīto maksājumu tādā pilnībā sadala starp ražotājiem, kas bijuši saistīti ar katru no valsts references daudzuma pārsniegšanas gadījumiem, un saskaņā ar šīs normas 2. punktu šis maksājums ir jāmaksā jau sakarā ar to, ka minētie ražotāji ir pārsnieguši savu pieejamo references daudzumu.
- 11 Minētās regulas 6. panta 5. punktā būtībā ir paredzēts, ka individuālos references daudzumus vajadzības gadījumā groza katram attiecīgajam 12 mēnešu periodam.
- 12 Regulas Nr. 1788/2003 11. panta 1. punktā būtībā ir paredzēts, ka pircēji ir atbildīgi par attiecīgo iemaksu iekasēšanu no ražotājiem atbilstīgi maksājumiem un tie samaksā dalībvalsts kompetentajai iestādei attiecīgo iemaksu summu, kas atskaitīta no piena cenas, kura samaksāta par limita pārsniegšanu atbildīgajiem ražotājiem vai, ja tas nav iespējams, savākta ar jebkuriem citiem atbilstošiem līdzekļiem.
- 13 Saskaņā ar šīs regulas 22. pantu maksājumu uzskata par intervenci lauksaimniecības tirgu stabilizēšanai un minētā maksājuma piemērošanas rezultātā savāktos līdzekļus piemēro piena nozarē radušos izdevumu finansēšanai.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 14 Prasītājas pamata lietā, kas ir piena ražošanas uzņēmumi, ir *Cooperativa Milka*, sabiedrības, kas kā “pirmais pircējs” ir atbildīga par maksājuma atbilstoši Regulas Nr. 1788/2003 11. panta 1. punktam iekasēšanu, dalībnieces.

- 15 Saistībā ar šo maksājumu no minētajiem uzņēmumiem tika pieprasītas nozīmīgas summas.
- 16 Valsts tiesās prasītājas pamata lietā šīs summas apstrīdēja, apšaubot Regulas Nr. 1788/2003 un garantētā kopējā daudzuma visai Eiropas Kopienai sadales starp dalībvalstīm kritērija, kas ir noteikts ar minēto regulu, spēkā esamību un, konkrētāk, šī kritērija piemērošanu Itālijas Republikai.
- 17 Šajā sakarā tās norāda, ka esot pārkāpti nediskriminācijas un samērīguma principi.
- 18 Attiecībā uz norādīto nediskriminācijas principa pārkāpumu tās uzskata, ka, lai attiecībā uz Itālijas Republiku galīgi noteiktu garantēto kopējo daudzumu, Kopiena esot ņēmusi vērā tikai *Istituto nazionale di statistica* (Valsts statistikas institūts) sniegtos referenes gada, t.i., 1983. gada, piena ražošanas datus, kas ir bijuši pamats minētā daudzuma aprēķinam turpmākajiem gadiem, kā rezultātā Itālijas ražotāji *a priori* esot tikuši kļūdaini kvalificēti par “pārpalikuma” ražotājiem.
- 19 Tādējādi Regulā Nr. 1788/2003 dalībvalstis, kurās pastāv deficīts, un dalībvalstis, kas ražo pārpalikumu, esot aplūkotas vienādi, kas esot nediskriminācijas principa pārkāpums, kuru atbilstoši Kopienas tiesībām nevarot attaisnot.
- 20 Attiecībā uz apgalvojamo samērīguma principa pārkāpumu prasītājas pamata lietā uzskata, ka minētā ražošanas apjomu atjaunināšanas neesamība sodot mazos ražotājus,

jo tā traucējot to attīstību un strukturālo adaptāciju un noteiktos gadījumos pat apdraudot pašu to izdzīvošanu ražošanas faktoru nepietiekamas rentabilitātes dēļ.

21 Šajos apstākļos *Tribunale ordinario di Padova* [Padujas tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Regula Nr. 1788/2003, ar ko nosaka maksājumu piena un piena produktu nozarē, ja tiek pārsniegta valstij piešķirtā kvota, neņemot vērā katrai Kopienas dalībvalstij piešķirtā daudzuma atjaunināšanu pēc īpašas attiecīgi saražotā daudzuma pārbaudes, ir saderīga ar Līguma 32. pantu un ar kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, kas noteikti šajā pantā un kas ir — celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, it īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu, tiktāl, ciktāl šī sistēma ietekmē arī Itālijas piena un piena produktu ražotājus, liedzot tiem gan pietiekami augstu dzīves līmeni, gan iespēju attīstīties, jo tie nesaņem pietiekamu atbildību par ražošanas faktoru izmantošanu un it īpaši tādēļ, ka Itālijas Republika faktiski ir valsts ar piena deficītu [..], kurai ir jāimportē izejvielas, lai uzturētu rūpniecības nozares, kas ir iesaistītas kvalitatīvu produktu ražošanā un tirdzniecībā [..]?”
- 2) Vai iepriekš minētā Regula Nr. 1788/2003 ir saderīga ar EKL 33. pantu tiktāl, ciktāl ar to nosaka tirgus kopīgu organizāciju, vienlaikus nepieļaujot diskrimināciju starp ražotājiem vai patērētājiem Kopienā, bet, neraugoties uz to, [..] maksājums bez atšķirības tiek attiecināts uz visiem ražotājiem — gan tiem, kuri rada deficītu, gan tiem, kuri ražo pārpalikumu, diskriminējot Itālijas ražotājus, kuru valstī pastāv piena deficīts?
- 3) Vai iepriekš minētā Regula Nr. 1788/2003 ir saderīga ar EKL 34. pantu tiktāl, ciktāl tajā ir paredzēts, ka EKL 33. pantā izvirzīto mērķu sasniegšanai “nepieļauj ražotāju

un patērētāju diskrimināciju Kopienā”, ja šāda diskriminācija tiek radīta ar regulu, kurā, paredzot papildmaksājumu, tiek pieprasīts vienots maksājums gan no tiem ražotājiem, kuri ir piederīgi valstīm, kurās ir piena ražošanas pārpalikums, gan no ražotājiem, kuri ir piederīgi tādai piena deficīta valstij kā Itālijas Republika?

- 4) Vai Regula Nr. 1788/2003 [...] ir saderīga ar EKL 5. pantā noteikto samērīguma principu tiktāl, ciktāl tajā ir paredzēts, ka Kopienas rīcība vienmēr ir samērīga ar šā Līguma mērķiem, bet, paredzot vienoto papildmaksājuma piemērojamību, [...] tiek pārsniegti tirgus kopīgas organizācijas izveidošanas mērķi, jo Itālijas vidusmēra lauksaimniekiem tiek radīta zema produktivitāte, zemi ienākumi un pastāvīga vajadzība paļauties uz valsts atbalstu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 22 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai, nosakot valsts references daudzumu, tas, ka Regulā Nr. 1788/2003 netiek ņemts vērā attiecīgas dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv piena deficīts, raksturs, var ietekmēt šīs regulas atbilstību it īpaši EKL 33. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētajiem mērķiem.

Lietas dalībnieku argumenti

- 23 Prasītājas pamata lietā norāda, ka Itālijas Republikai 1983. gadā garantētais valsts references daudzums esot ticis pamatots ar kļūdainiem statistikas datiem, jo tajos neesot ticis ņemts vērā šis dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv piena deficīts, raksturs. Tādējādi pat pēc šī daudzuma paaugstināšanas atbilstoši Regulā Nr. 1788/2003 paredzētajam mehānismam, kas kopš minētā gada tikusi veikta vairākas reizes, Itālijas Republikai piešķirtais valsts references daudzums atbilstot tikai daļai no šis valsts vajadzībām. Tātad, tā kā Itālijas piena ražotāji EKL 33. pantā paredzētos mērķus varot sasniegt, vienīgi pārsniedzot valsts daudzumu, ar Regulu Nr. 1788/2003 netiekot ievēroti EKL 33. pantā paredzētie mērķi.
- 24 Eiropas Savienības Padome norāda, ka prasītājas pamata lietā iestājas par sistēmu, kuras ietvaros kvotu noteikšana būtu balstīta uz konkrētas dalībvalsts kā valsts, kas ražo pārpalikumu, vai tādas, kurā pastāv deficīts, raksturu. Šajā sakarā tā atgādina, ka, saglabājot piena kvotas Kopienas līmenī, Regulā Nr. 1788/2003 tirgus prasītāju pamata lietā vēlamajā veidā netiekot sadalīts, jo EKL 34. pantā ir paredzēta Eiropas tirgus organizācija. Tādējādi esot kļūdaini prasīt, lai dalībvalstij, kurā pastāv deficīts, tādai kā Itālijas Republika, būtu piemērojama īpaša kārtība.
- 25 Padome uzsver, ka spēkā esošā piena kvotu sistēma kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem neesot neatbilstoša. EKL 33. panta ietvaros Kopienu likumdevējam tikt prasīts nodrošināt lauksaimniecības produktu racionālu attīstību un ražošanas faktoru optimālu izmantošanu, kā arī stabilizēt tirgus. Lai ievērotu šo pēdējo mērķi, Padome esot noteikusi maksājumu atbilstoši pārdodamā piena daudzumam. Tiesa esot nospriedusi, ka, ņemot vērā faktus vai ekonomiskos apstākļus, iestādes var vienam no šiem mērķiem uz laiku piešķirt prioritāti.

- 26 Tādējādi Padome uzskata, ka atbilstoši Regulai Nr. 1788/2003 iekasējamais maksājums neesot pretrunā EKL 33. un 34. pantam un ka tas esot piemērojams neatkarīgi no attiecīgā ražotāja atrašanās vietas dalībvalsts.
- 27 Eiropas Kopienu Komisija norāda, ka, lai sasniegtu kopējās lauksaimniecības politikas mērķus, līdzsvara starp piena pieprasījumu un piedāvājumu konkrētā dalībvalstī konstatēšana, lai noteiktu, vai šī valsts ir tāda, kurā pastāv deficīts, neesot nozīmīga. Tā precizē, ka argumentāciju, kas tika balstīta uz deficītu kā kopējās lauksaimniecības politikas mērķu īstenošanas vērtējuma noteicošo elementu, Tiesa jau ir noraidījusi un ka šie apsvērumi pēc analogijas esot piemērojami tādai lietai kā pamata lieta.
- 28 Komisija uzskata, ka maksājuma pienam noteikšana atbilstot tirgus stabilizēšanas mērķim. Attiecībā uz citiem EKL 33. pantā paredzētajiem mērķiem, tādiem kā lauksaimniecības ražīguma celšana un lauksaimniecības ražošanas racionāla attīstība, kā arī ražošanas faktoru optimāla izmantošana, Komisija piebilst, ka pēc kvotu un maksājuma sistēmas ieviešanas Itālijā tā esot novērojusi:
- ražošanas lauku saimniecību skaita samazināšanos no 182 000 1988./1989. gadā līdz 49 000 2006./2007. gadā;
  - devuma no katras piena govs pieaugumu no 3900 līdz 6000 litriem gadā, un
  - konstantu vidējās piena cenas pieaugumu.

- 29 Tādējādi Komisija secina, ka, izskatot pirmo jautājumu, nevarot atklāt nevienu elementu, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 1788/2003 spēkā esamību tās neatbilstības EKL 33. pantā paredzētajiem kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem dēļ.

Tiesas atbilde

— Par dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturu kā vienu no valsts references daudzuma noteikšanā nozīmīgajiem apstākļiem

- 30 Prasītājas pamata lietā būtībā norāda, ka “valsts references daudzuma” noteikšanas sistēmā Regulas Nr. 1788/2003 izpratnē esot bijis jāņem vērā arī Itālijas Republikas kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs. Tās precizē, ka dalībvalstī deficīts esot tad, ja, ņemot vērā iekšējo pieprasījumu, tai piens ir jāimportē no citām dalībvalstīm. Itālijas Republikai piešķirtais references daudzums atbilstot aptuveni pusei no tās iekšējā pieprasījuma, bet pārējais piens daudzums tai esot jāimportē no citām dalībvalstīm.
- 31 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, nosakot valsts references daudzumu, dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs nav nozīmīgs apstāklis (šajā sakarā skat. 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā C-203/86 Spānija/Padome, *Recueil*, 4563. lpp., 29. punkts).
- 32 Lai gan ir taisnība, ka šajā spriedumā tika izskatīta valsts references daudzuma samazināšana, tomēr ir jāuzsver, ka tāda pati argumentācija ir piemērojama arī minētā daudzuma palielināšanai. Regulas Nr. 1788/2003 “galvenais mērķis” tās trešā apsvēruma izpratnē ir samazināt piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību piena produktu tirgū gan references daudzuma samazināšanas, gan arī palielināšanas ziņā.

- 33 Turklāt, lai sasniegtu šo mērķi, ir paredzēta solidaritātes ideja, kuras īstenošanā līdzīgā mērā ir jāpiedalās visiem Kopienas ražotājiem (skat. 1985. gada 9. jūlija spriedumu lietā 179/84 *Bozzetti, Recueil*, 2301. lpp., 32. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Spānija/Padome, 29. punkts). Kopējā lauksaimniecības tirgus mehānisms nozīmē, ka dalībvalstis, kurās iekšējais piena pieprasījums pārsniedz tā piedāvājumu, pienu var importēt it īpaši no dalībvalstīm, kur piena pieprasījums ir zemāks par tā piedāvājumu. Vispārīgi, prasītājas pamata lietā tiesas sēdē ir norādījušas, ka Kopienas kopējais references daudzums nav pārsniegts, kā rezultātā var secināt, ka tās neapgalvo, ka piena kopējais pieprasījums Kopienā pārsniedz tā piedāvājumu.
- 34 No minētā izriet, ka attiecībā uz “valsts references daudzuma” noteikšanu Regulas Nr. 1788/2003 izpratnē attiecīgas dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, rakstura ņemšanai vērā nav nozīmes un ka prasītāju pamata lietā šajā sakarā norādītā argumentācija ir jānoraida.
- 35 Prasītājas pamata lietā turklāt apgalvo, ka 1983. gada ņemšana vērā par atskaites gadu esot kļūdaina, jo šī atsauce neesot tikusi izdarīta atbilstoši kritērijam, ka attiecīgajai dalībvalstij ir valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs.
- 36 Pirmkārt, ir jāatzīmē, ka no šī sprieduma 34. punkta izriet, ka, nosakot valsts references daudzumu, minētajam kritērijam neesot nekādas nozīmes. Šī argumentācija ir piemērojama arī šī kritērija nozīmīgumam, ar Padomes 1984. gada 31. marta Regulu (EEK) Nr. 856/84, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 90, 10. lpp.), ieviešot references daudzumu kārtību.
- 37 Otrkārt, no judikatūras izriet, ka, tā kā Padomes kopējās politikas īstenošana nozīmē vajadzību izvērtēt sarežģītu ekonomisku situāciju, tās rīcības brīvība attiecas ne tikai uz

pieņemamo normu veidu un piemērošanas jomu, bet arī zināmā mērā uz pamata datu konstatēšanu, it īpaši tādā ziņā, ka vajadzības gadījumā tā var balstīties uz vispārīgiem konstatējumiem (it īpaši skat. 1997. gada 17. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-248/95 un C-249/95 *SAM Schiffahrt* un *Stapf*, *Recueil*, I-4475. lpp., 25. punkts).

- 38 Treškārt un nobeidzot, ir jāatgādina, ka no Regulas Nr. 856/84 devītā apsvēruma izriet, ka valsts references daudzuma noteikšana minētajai dalībvalstij ir balstīta uz Itālijas Republikai īpaši labvēlīgiem kritērijiem. 1983. gads tika izvēlēts par atskaites gadu, jo 1981. gadā piena produktu iegūšana šajā valstī bijusi viszemākā pēdējo 10 gadu laikā, govs vidējais devums bija zemāks par vidējo Kopienas līmeni, kā arī šķietamais piegāžu pieaugums laikā no 1981. līdz 1983. gadam lielā mērā atbilda strukturālai attīstībai, ko veidoja tiešu piegāžu samazināšana, pieaugot piegādēm pienotavām.
- 39 Tātad minētā prasītāju pamata lietā argumentācija par 1983. gada izvēli par atskaites gadu ir jānoraida.
- 40 Prasītājas pamata lietā tomēr norāda, ka saskaņā ar 2002. gada 14. marta spriedumu lietā C-340/98 Itālija/Padome (*Recueil*, I-2663. lpp.) tas, ka attiecīgas dalībvalsts ražošanas apjoms nav pietiekams, kopējās piena politikas ietvaros esot jāņem vērā tādā pašā veidā kā cukura politikas ietvaros.
- 41 Šajā sakarā ir pietiekami atzīmēt, ka minētais kritērijs ir tieši norādīts Kopienas regulējumā attiecībā uz minētajā lietā izskatīto cukuram piemērojamo kārtību.

Turpretim, ja Kopienas likumdevējs ražošanas attiecīgajā dalībvalstī nepietiekamo apjomu būtu vēlējies paredzēt kā vienu no “valsts references daudzuma” noteikšanas Regulas Nr. 1788/2003 izpratnē nozīmīgajiem kritērijiem, tas būtu varējis to viegli izdarīt, minētajā regulā paredzot šādu atsauci. Tomēr tas tā nav, no kā izriet, ka minētā argumentācija ir jānoraida.

⁴² Prasītāju pamata lietā argumentācija, saskaņā ar kuru tām esot jāfinansē pārprodukcija, par kuru tās neesot atbildīgas, tāpat ir jānoraida. Saskaņā ar Regulas Nr. 1788/2003 piekto apsvērumu, kā arī 4. pantu, visi ražotāji, kas ir veicinājuši limita pārsniegšanu, attiecībā pret dalībvalsti ir atbildīgi par savas iemaksas veikšanu attiecīgā maksājuma veikšanai jau sakarā ar to, ka tie ir pārsnieguši savu pieejamo daudzumu, no kā izriet, ka papildus nevar noteikt ražotājus vai dalībvalstis, kas ir atbildīgas par iespējamo piena pārprodukciju.

⁴³ No visa iepriekš minētā izriet, ka, nosakot “valsts references daudzumu” Regulas Nr. 1788/2003 izpratnē, attiecīgās dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturu nevar uzskatīt par nozīmīgu kritēriju.

— Par Regulas Nr. 1788/2003 atbilstību EKL 33. panta 1. punktā paredzētajiem mērķiem

⁴⁴ Vispirms ir jāatgādina, ka kopējās lauksaimniecības politikas jomā Kopienų likumdevējam ir plaša rīcības brīvība, kas atbilst politiskajai atbildībai, kas tam piešķirta EKL 34.–37. pantā (2008. gada 17. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-37/06 un C-58/06 *Viamex Agrar Handel* un *ZVK*, Krājums, I-69. lpp., 34. punkts).

45 Konkrētāk attiecībā uz EKL 33. pantā paredzētajiem kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem Kopieņu iestādēm ir jānodrošina pastāvīga izlīdzināšana, ko par vajadzīgu var padarīt iespējamas pretrunas starp šiem mērķiem, tos apskatot atsevišķi, un vajadzības gadījumā, ciktāl to prasa fakti vai saimnieciskie apstākļi, ievērojot kurus tās pieņem savus lēmumus, vienam vai otram mērķim uz laiku ir jāpiešķir prioritāte (it īpaši skat. 1992. gada 19. marta spriedumu lietā *C-311/90 Hierl, Recueil*, I-2061. lpp., 13. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 33. panta 1. punktu kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ir:

“[..]

- a) celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu;
- b) šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus;
- c) stabilizēt tirgus;
- d) nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū;

e) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.”

47 Ir jāatgādina, ka Regula Nr. 1788/2003 attiecas uz EKL 33. panta 1. punkta c) apakšpunktā tieši minēto tirgu stabilizēšanas mērķi (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hierl*, 10. punkts).

48 No vienas puses, kā izriet no šī sprieduma 4. punkta, ar minēto regulu pagarina maksājuma sistēmas par piegādātā piena daudzumu, kas pārsniedz katrai dalībvalstij noteikto references daudzumu, darbību.

49 No otras puses, atbilstoši Regulas Nr. 1788/2003 trešajam apsvērumam tās galvenais mērķis ir samazināt piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību piena un piena produktu tirgū un šā iemesla dēļ radušos strukturālos pārpalikumus, tādējādi panākot lielāku tirgus līdzsvaru. Turklāt saskaņā ar šīs regulas 22. apsvērumu tajā paredzētā maksājuma mērķis ir stabilizēt lauksaimniecības tirgus.

50 Turklāt ir jāatgādina, ka minētā mērķa sasniegšana laika ziņā ir ierobežota un, kā izriet no šī sprieduma 4. punkta, ir piemērojama līdz 2015. gada 31. martam.

51 Šajos apstākļos no minētā izriet, ka, uz laiku piešķirot prioritāti EKL 33. panta 1. punktā paredzētajam “tirgu stabilizēšanas” mērķim, Padome, pieņemot Regulu Nr. 1788/2003, nav pārsniegusi savu “rīcības brīvību” šī sprieduma 45. punktā minētās judikatūras izpratnē.

- 52 Tomēr ir jāatgādina, ka tirgu stabilizēšana nav vienīgais ar Regulu Nr. 1788/2003 īstenojamais mērķis. Ir jāatzīmē, ka jau no šīs regulas trešajā apsvērumā norādītā jēdziena “galvenais mērķis” netieši izriet, ka ar to nav paredzēts īstenot tikai vienu mērķi.
- 53 Konkrētāk attiecībā uz iesniedzējtiesas, kā arī prasītāju pamata lietā uzsvērtajiem mērķiem no pastāvīgās judikatūras izriet, ka maksājuma sistēma ir vērsta uz līdzsvara starp piedāvājumu un pieprasījumu piena produktu tirgū, ko raksturo strukturālais pārpalikums, atjaunošanu, ierobežojot piena ražošanu, un tādējādi atbilst piena ražošanas racionālas attīstības mērķim, kā arī, veicinot attiecīgo lauku iedzīvotāju ienākumu stabilizēšanu, atbilst šo iedzīvotāju pietiekami augsta dzīves līmeņa nodrošināšanas mērķim (2004. gada 25. marta spriedums apvienotajās lietās no C-480/00 līdz C-482/00, C-484/00, no C-489/00 līdz C-491/00 un no C-497/00 līdz C-499/00 *Azienda Agricola Ettore Ribaldi u.c., Recueil*, I-2943. lpp., 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 54 Turklāt, kā uzsver Komisija, pēc maksājuma sistēmas ieviešanas Itālijā varēja novērot it īpaši gada devuma no katras piena govju pieaugumu un konstantu vidējās piena cenas pieaugumu.
- 55 Ir jāpiebilst, kā norāda Komisija un Padome, ka laikposmā no 1984./1985. gada līdz 2006./2007. gadam valsts references daudzumu summa 10 dalībvalstīm kopumā samazinājās par 2 %, bet Itālijas Republikas references daudzums palielinājās par 6 % un Regulas Nr. 1788/2003 I pielikumā tika noteikts 10 530 060 tonnu apmērā.
- 56 Vispārīgi, atbilstoši minētās regulas 1. panta 3. punktam ir paredzēta šīs regulas I pielikumā noteikto valsts references daudzumu pārskatīšana, ņemot vērā vispārējo stāvokli tirgū un konkrētās dalībvalstīs pastāvošos īpašos apstākļus, no kā izriet, ka

saskaņā ar pēdējiem grozījumiem, kas ir izdarīti ar Padomes 2008. gada 17. marta Regulu (EK) Nr. 248/2008, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz valstu piena kvotu (OV L 76, 6. lpp.), references daudzums tika palielināts par labu visām dalībvalstīm un attiecībā uz Itālijas Republiku tika noteikts 10 740 661,2 tonnu apmērā. Tādējādi nav izslēgts, ka minētā references daudzuma palielināšana atbilstoši minētās regulas 6. panta 5. punktam izraisījusi arī individuālo references daudzumu palielināšanu šajā valstī.

- 57 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka, nosakot valsts references daudzumu, tas, ka Regulā Nr. 1788/2003 nav ņemts vērā attiecīgās dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs, nevar ietekmēt šīs regulas atbilstību īpaši EKL 33. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētajiem mērķiem.

Par otro un trešo jautājumu

- 58 Ar šiem jautājumiem, kas ir izskatāmi kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tādēļ, ka, nosakot valsts references daudzumu, Regulā Nr. 1788/2003 nav ņemts vērā attiecīgās dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs, ar šo regulu ir pārkāpts nediskriminācijas princips.

Lietas dalībnieku argumenti

- 59 Prasītājas pamata lietā būtībā uzskata, ka nediskriminācijas princips nosakot arī aizliegumu atšķirīgām situācijām piemērot vienādu pieeju. Pamata lietā Regulā Nr. 1788/2003 vienādi tiekot aplūkotas situācijas, kas nebija vienādas un nav vienādas mūsdienās, jo neesot ticis ņemts vērā Itālijas ražošanas būtiski nepietiekamais raksturs, no kā izrietot, ka ar šo regulu tiekot pārkāpts nediskriminācijas princips.
- 60 Tās piebilst, ka šo atšķirīgo attieksmi objektīvie iemesli neattaisnojo. No vienas puses, atsauce uz lauksaimnieku solidaritāti neesot objektīvs iemesls, kas attaisnotu vienādas pieejas piemērošanu atšķirīgām situācijām. No otras puses, neesot pareizi apgalvot, ka visi Eiropas ražotāji vienādā mērā piedalās tirgus stabilizēšanas centienos, jo ražotājiem, kas neražo pārpalikumu, esot uzlikts pienākums segt izdevumus, par kuriem tie daļēji nav atbildīgi.
- 61 Padome norāda, ka tās apsvērumi par pirmo jautājumu ir piemērojami arī otrajam un trešajam jautājumam.
- 62 Komisija būtībā norāda, ka kopējā tirgū prasība importēt pienu pati par sevi nevarot būt atšķirības attieksmē izpausme. Tiesa esot jau nospriedusi, ka valsts references daudzumu noteikšanas kritērijs, tāpat kā šo daudzumu samazināšana, nevar izraisīt dalībvalsts diskrimināciju tikai tāpēc, ka tajā pastāv deficīts.

- 63 Turklāt Itālijas Republika katrā ziņā esot guvusi labumu no labvēlīgās attieksmes, ko Kopiena attiecībā uz references daudzumu noteikšanu esot izrādījusi, lai ņemtu vērā tās īpašo situāciju.
- 64 Komisija arī norāda, ka Regulā Nr. 1788/2003 paredzētais valsts references daudzumu noteikšanas kritērijs atbilstot reģionālās specializācijas principam, kas nosaka, ka ražošanai ir jānotiek tajā vietā, kur tas no ekonomiskā viedokļa ir vislietderīgāk. Ar šo principu neesot pieļauts kādas preces ražošanas nepietiekamajam raksturam attiecībā pret patēriņu dalībvalstī piešķirt nozīmi saistībā ar EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā aizliegtās diskriminācijas izslēgšanu.
- 65 Tādējādi Komisija uzskata, ka saistībā ar nediskriminācijas principu Regula Nr. 1788/2003 nav spēkā neesoša.

Tiesas atbilde

- 66 Prasītājas pamata lietā būtībā norāda, ka piena ražošanas Itālijā deficīta dēļ, kas it īpaši kaitējot maziem ražotājiem, to situācija atšķiroties no citu piena ražotāju, it īpaši no ražotāju no dalībvalstīm ar pārprodukciju, situācijas.
- 67 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 34. panta 2. punkta otro daļu lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija nepieļauj ražotāju un patērētāju diskrimi-

nāciju. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nediskriminācijas princips paredz, ka salīdzināmām situācijām netiek piemērota atšķirīga pieeja un ka atšķirīgām situācijām savukārt netiek piemērota vienāda pieeja, ja vien šādai pieejai nav objektīva attaisnojuma (2007. gada 23. oktobra spriedums C-273/04 Polija/Padome, Krājums, I-8925. lpp., 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁶⁸ Attiecībā uz minēto argumentāciju šādos apstākļos ir pietiekami atgādināt, ka no šī sprieduma 30.–43. punkta izriet, ka valsts references daudzuma noteikšanas vajadzībām dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturam nav nekādas nozīmes, no kā izriet, ka prasītājas pamata lietā nevar norādīt, ka minētā iemesla dēļ tās atrodas citādākā situācijā nekā citu dalībvalstu piena ražotāju situācija.

⁶⁹ Pat ja pieņemtu, ka Regula Nr. 1788/2003, kas ir vienādi piemērojama visiem references daudzuma izmantotājiem, mazos ražotājus faktiski skar smagāk nekā lielos, ir jākonstatē, ka apstākļi, ka attiecībā uz dažiem ražotājiem kādam kopējās tirgus organizācijas ietvaros īstenotam pasākumam var būt dažādas sekas, kas ir atkarīgas no to individuālā ražošanas veida, nav uzskatāms par diskrimināciju, jo šis pasākums ir balstīts uz objektīviem kopīgās tirgus organizācijas vispārējās funkcionēšanas vajadzībām piemērotiem kritērijiem. Tā tas ir maksājuma sistēmas gadījumā, kura ir veidota tā, lai valsts no individuālie references daudzumi būtu noteiktā līmenī, lai to kopējais apmērs nepārsniegtu katrai dalībvalstij garantēto kopējo daudzumu (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hierl*, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷⁰ No minētā izriet, ka, tā kā prasītāju pamata lietā norādītā atšķirīgā situācija nepastāv, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1788/2003 vērtējums saistībā ar nediskriminācijas principu nav atklājis nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt šīs regulas spēkā esamību.

Par ceturto jautājumu

- 71 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar Regulu Nr. 1788/2003 ir pārkāpts samērīguma princips, jo maksājuma vienotā piemērošana pārsniedzot tirgus kopīgās organizācijas mērķi, vidējo Itālijas lauksaimnieku novedot pie samazinātas produktivitātes un zemiem ienākumiem.

Lietas dalībnieku argumenti

- 72 Prasītājas pamata lietā būtībā uzskata, ka Itālijā piena kvotu sistēma radot ļoti smagas sekas it īpaši maziem ražotājiem, jo tā neļaujot tiem attīstīties. Izdzīvojot tirgū uzņēmumiem ļautu vienīgi strukturālā adaptācija; šī adaptācija nozīmējot ražošanas palielināšanu, kas savukārt kvotu sistēmas dēļ ir aizliegta.
- 73 Turklāt tam, lai īstenotu lauksaimniecības politikas mērķus, šī sistēma nekādā ziņā neesot piemērota. Vienīgais mērķis, ko ar to īsteno, kaitējot citiem mērķiem, ir tirgus stabilizēšana. Tādējādi ar kvotu sistēmu netiekot ievēroti saprātīgā rakstura un samērīguma Kopienas principi.
- 74 Padome norāda, ka attiecībā it īpaši uz likumdošanas nolēmumiem, kas ir vajadzīgi kopējās lauksaimniecības politikas īstenošanai, Kopienas likumdevējam esot plaša

ricības brīvība. Šajā jomā veikta pasākuma likumību varot ietekmēt tikai šī pasākuma acīmredzami neatbilstošs raksturs attiecībā pret kompetentās iestādes īstenojamo mērķi, bet Regulas Nr. 1788/2003 gadījumā tas tā neesot.

- 75 Komisija uzskata, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot iekļauti elementi, ar ko varētu pierādīt Regulas Nr. 1788/2003 acīmredzami neatbilstošo raksturu. Komisija uzskata, ka kvotu un maksājuma sistēma, no vienas puses, esot stabilizējusi tirgu un izrādījusies efektīva risinājuma pārprodukcijas problēmai atrašanās un, no otras puses, esot savienojama ar citiem kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem.

Tiesas atbilde

- 76 Tā kā Regula Nr. 1788/2003 ir kopējās lauksaimniecības politikas sastāvdaļa, ir jāatgādina, ka šajā jomā Padomei ir ricības brīvība un ka attiecībā uz šo ricības brīvību tiesas kontrole ir ierobežota ar pārbaudi, vai šajā jomā īstenotam pasākumam attiecībā pret kompetentas iestādes īstenojamo mērķi ir acīmredzami neatbilstošs raksturs (šajā sakarā skat. 2006. gada 16. marta spriedumu lietā C-94/05 *Emsland-Stärke*, Krājums, I-2619. lpp., 54. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2009. gada 5. marta spriedumu lietā C-479/07 Francija/Padome, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 77 No šī sprieduma 47.–49. punkta izriet, ka piena tirgus stabilizēšana ir Regulas Nr. 1788/2003 galvenais mērķis, kas atbilst EKL 33. panta 1. punkta c) apakšpunktā tieši minētajam tirgu stabilizēšanas mērķim. Vispārīgi, atbilstoši šī sprieduma 4. un 50. punktam šī mērķa īstenošana laika ziņā ir ierobežota.

- 78 No šī sprieduma 49. punkta it īpaši izriet, ka Regulas Nr. 1788/2003 pieņemšana bija vajadzīga, lai samazinātu piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību piena un piena produktu tirgū un šā iemesla dēļ radušos strukturālos pārpalikumus, tādējādi panākot lielāku tirgus līdzsvaru.
- 79 Turklāt, kā ģenerālvokāte norāda savu secinājumu 9. un 67. punktā, kā maksājuma ieviešanas alternatīvu Kopienų likumdevējs ir apsvēris atbalsta cenu pazemināšanu, kurai, salīdzinot ar maksājuma ieviešanu, attiecībā uz piena ražotāju peļņu būtu neizdevīgākas sekas.
- 80 Turklāt šī sprieduma 30.–43. punktā ir norādīts, ka, nosakot valsts references daudzumus, attiecīgas dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturam nav nozīmes.
- 81 Saskaņā ar šī sprieduma 57. punktu Regula Nr. 1788/2003 atbilst arī EKL 33. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētajiem mērķiem.
- 82 Tātad ir jāsecina, ka tirgu stabilizēšanas mērķa īstenošanai Regula Nr. 1788/2003 nav acīmredzami neatbilstoša.

83 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāsecina, ka Regulas Nr. 1788/2003 vērtējums saistībā ar samērīguma principu nav atklājis nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt šīs regulas spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

84 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **nosakot valsts references daudzumu, tas, ka Padomes 2003. gada 29. septembra Regulā (EK) Nr. 1788/2003, ar ko nosaka maksājumu piena un piena produktu nozarē, nav ņemts vērā attiecīgās dalībvalsts kā valsts, kurā pastāv deficīts, raksturs, nevar ietekmēt šīs regulas atbilstību īpaši EKL 33. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētajiem mērķiem;**

- 2) **Regulas Nr. 1788/2003 vērtējums saistībā ar nediskriminācijas principu nav atklājis nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt šīs regulas spēkā esamību;**

- 3) Regulas Nr. 1788/2003 vērtējums saistībā ar samērīguma principu nav atklājis nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt šīs regulas spēkā esamību.**

[Paraksti]